

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Fond 53

LÄTE, ALEKSANDER

Inventariniimistu

[1879?-1940. a-d]

Sissejuhatus

Läte (Sprenk), **Aleksander** (12. jaan. 1860-8. sept. 1948), helilooja ja pedagoog

Aleksander Läte sündis Viljandimaal Aakre vallas Pikasillal kõrtsmiku peres. Rahvaliku muusikaga puutus ta juba varakult kokku. Oma muusikaannet sai ta arendada Rõngu kihelkonnakoolis, kus pöörduti laulmisele ja muusikategemisele suurt tähelepanu. Peale kooli lõpetamist 1876 otsustas A. Läte muusikaga tõsisemalt tegelema hakata ning astus Valga seminari, mille lõpetamise järel 1879 omandas ta kihelkonnakooliõpetaja kutse. Aastatel 1879-1883 oli ta Puhjas kooliõpetaja, 1883-1900 Nõos köster-organist. Mõlemas koolis asutas ta koori ja orkestri, samal ajal pidevalt oma muusikalisi teadmisi täiendades. 1891. a. üldlaulupeol oli Läte juba üks üldjuhtidest ning seal kõlas ka tema kooriteos *Laul rõõmule*. 1895. a. astus A. Läte Dresdeni konservatooriumi ning lõpetas selle 1897. a. koorikompositsiooni erialal. Aastast 1900 tegutses ta Tartus muusikaõpetajana, koori- ja orkestrijuhina ning *Postimehe* muusikaarvustajana; esines klaveri- ja orelisolistina. 1900. a. asutas ta Tartus Eesti Üliõpilaste Seltsi juurde esimese eesti sümfooniaorkestri, hiljem mees- ja segakoori, korraldas rahvalikke sümfooniakontserte ning valmistas koos Rudolf Tobiasega ette vokaal-instrumentaalsete suurteoste ettekandeid.

Pärast venna surma 1932 juhtis A. Läte Tartus klaveritöökoda "Sprenk-Läte", tegeldes muuhulgas ka klaveri konstruktsiooni täiustamisega. 1935. a. valiti ta Tartu ülikooli audoktoriks (*dr. phil h. c.*) ning 1939. a. Tallinna konservatooriumi auprofessoriks.

A. Läte hakkas varakult komponeerima ja tema lauludest ilmusid mitmed K. A. Hermann *Laulu- ja mängulehes*. Heliloomingu põhiosa moodustavad koorilaulud (*Pilvedele, Laul rõõmule, Malemäng, Kuldrannake, Isamaa* jt). Koorimuusika kõrval on ta loonud soololaule (*Primula veris, Kiigelaul, Alpi lill*), kantaate, klaveri- ja viiulipalu. A. Lätte muusika on laadilt lüürilis-romantiline ja põhjamaiselt karge. Ta on avaldanud koorilaulukogumikke, uurinud teoreetilisi probleeme (värvimuusika, akustika) ning töötanud klaveritehnika õpetamise metoodika küsimustega, eriti viimseil eluaastail. Aleksander Läte suri Tartus 8. sept. 1948. a. ning on maetud Rõngu kalmistule.

Eesti biograafiline leksikon. Trt., 1926-1929, lk. 292. – Sama täiendusköide. Trt., 1940, lk. 190.

SISUKORD

I.	Aleksander Lätte muusikapalad	1
II.	Aleksander Lätte muusikateoreetilised kirjutised	2
III.	Teiste isikute materjalid	2

I. Aleksander Lätte muusikapalad

- 1 Läte, Aleksander
Kevade poole. Laul 6-häälelisele segakoorile. Harry Janseni sõnad.
[Peale 1900]
3 l.
Noodistus ja sõnad A. Lätte abilise käega, pliiatsimärkmed A. Lätte käega.
- 2 Läte, Aleksander
Tegudeks taome. Arno Raagi sõnad.
7. dets. 1941
3 l.
- 3 Läte, Aleksander
1. Elustagem esivanemate mälestus. Pidulik söögilaulu palve.
2. Tānupalvelaul. Noodistused koos sõnadega.
[1940. a-d?]
8 l.
A. Lätte ja tema abilise käega.
- 4 Läte, Aleksander
Laulusöögi-palve. Noodistus tundmatu autori sõnadega.
[1940. a-d?]
2 l.
- 5 Läte, Aleksander
Taimetoitlaste usutunnistus. Noodistus J. Ōngo sõnadega.
[1940. a-d?]
1 l.
- 6 Läte, Aleksander
Eesti sümfoonilised tantsud. Ürgne-moodne № 2. Noodistus.
I. a.
2 l.
A. Lätte abilise käega.
- 7 Läte, Aleksander
[Klaveripala.] Noodistus.
I. a.
2 l.

Säiliku nr.	Kirje
-------------	-------

II. Aleksander Lätte muusikateoreetilised kirjutised

- 8 Lätte, Aleksander
Das Lehrbuch der Klaviertechnik. Käsikirja mustand.
1915-1916
78 l.
- 9 Lätte, Aleksander
Das Lehrbuch der Klaviertechnik. Käsikirja mustand.
18. juuli 1941-1942
75 l.
- 10 Lätte, Aleksander
Das Lehrbuch der Klaviertechnik. Käsikirja mustand.
6. jaan. 1942-12. aug. 1943
256 l.
L. 179-180: A. Lätte kirjakontsept tundmatule. 19. juuli 1942.
- 11 Lätte, Aleksander
Das Lehrbuch der Klaviertechnik. Käsikirja mustand.
23. jaan. 1943-4. jaan. 1944
315 l.
- 12 Lätte, Aleksander
Barby lauluraamatust, vennastekoguduse lauluharrastusest ja instrumentaal-
muusika tekkimisest Eestis. Mustandmärkmed.
U. 1942
14 l.
- 12a Aleksander Lätte surmateade ja leinaaktuse kava.
Sept. 1948
2 l.

III. Teiste isikute materjalid

- 13 Bleive, Johannes
Berceuse. Noot.
1936
2 l.
L. 1 all servas: Copyright 1937 by Gyula Bánsáhy, Tartu.
- 14 Nu hõret. Noot C. Mickwitzi sõnadega.
15. dets. 1901
2 l.
Saksa k.

Säiliku nr.	Kirje
15	Noodivihik J. F. La Trobe'i, R. Schumanni jt helitöödega. I. a. 6 l.

Sellesse nimistusse on kantud 16 (kuusteist) säilikut numbritega 1-15 ja 12a.

Fondi korrastas ja nimistu koostas Tuuli Anvelt 1978. a. ja täiendas Tatjana Šahhovskaja 1993. a.

Tartus, dets. 2010